

вивчення матеріалу та їх рівень успішності, розширює знання та формує їх в цілісну картину світу.

Література

1. Методика обучения анатомии, физиологии и гигиене человека / Е.П. Бруновт, И.Д. Зверев, Г.Я. Малахов, Р.Д. Маш. – М.: Просвещение, 1978. – 299 с.
2. Загальна методика навчання біології: Навч. посібник / І.В.Мороз, А.В. Степанюк, О.Д.Гончар та ін. – К.: Либідь, 2006. – 592 с.
3. *Панченко С.М.* Дослідницька робота школярів з біології: Навчально-методичний посібник / С.М.Панченка, Л.В. Тихенко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2008. – 368с.
4. *Хамідуліна А.М.* Використання наочності під час проведення уроків біології / А.М.Комарова // Біологія. – 2013. –№19–21. – С. 33.

ПРО ДОСВІД ПРОВЕДЕННЯ ЛІТНЬОЇ ПРИРОДНИЧОЇ ШКОЛИ ДЛЯ УЧНІВ ОСНОВНОЇ ШКОЛИ

Захарчук В.Є.¹, Ягенська Г.В.²

¹ Волинський інститут післядипломної педагогічної освіти

² Луцька гімназія № 21 ім Михайла Кравчука

E-mail: yagenska@gmail.com

Пізнання природи школярами не може обмежуватися уроками з природничих дисциплін. Щоб зберегти природне бажання дитини пізнавати світ навколо себе необхідно запропонувати дітям і підліткам різноманітні форми роботи у цьому напрямку. Однією з них є заняття шкільної літньої природничої школи.

Загалом у літніх школах створюються сприятливі умови для вільного вибору дитиною змісту і організації діяльності. А.Сологуб рекомендує в умовах літніх шкіл застосовувати креативний педагогічний підхід [2]. Літня природнича школа може характеризуватися як особливе освітнє середовище, у якому максимально досягнуто умов співробітництва у процесі навчання між учнями і учителем. Саме з метою досягнення комфортних умов набуття нових знань і плануються подібні заходи.

Літні школи організовують на різних рівнях — від

Інтеграція природничих наук у змісті освіти основної та старшої школи

шкільного до міжнародного. Популярними серед українських школярів є літні наукові школи, організовані Малою академією наук для дослідницької роботи з учнями, що уже показали високі результати на регіональному та національному рівні. Завдання таких шкіл — стимулювати учнів до активної дослідницької діяльності, розширювати і поглиблювати знання та дослідницькі уміння, формувати когорту юних науковців України [1].

Важливо, що для дітей з різних куточків України проводяться літня природнича школа «Колосок», Всеукраїнської зимова природнича школа «Геліантус» — дружнє коло». Таке об'єднання дітей у пізнанні природи, їх дотик до справжньої науки, занурення в дослідницьку діяльність, зустрічі з науковцями сприяють формуванню різносторонньої особистості, що прагне до пізнання природи.

Цікавий досвід роботи літньої природничої школи у Кам'янець-Подільському районі на базі оздоровчого табору «Чайка». Це вдала спроба створити модель навчального середовища, що здійснює допрофільну підготовку школярів у галузі природничих наук [3].

Проте такі школи охоплюють невелику кількість дітей. І, на нашу думку, важливо створювати літні природничі школи у навчальних закладах. Вони можуть проводитися за межами міста в умовах табору (як у Київському природничо-науковому лицейі № 145). Така робота ефективніша, але це потребує значних затрат. Простіший варіант — проведення занять у шкільних кабінетах, пришкільному майданчику, у природі під час одноденних екскурсій.

Саме така форма літньої природничої школи у Луцькій гімназії № 21 мені Михайла Кравчука. Заняття проводяться у червні протягом двох тижнів з учнями 6–8 класів (зазвичай окремо для кожної паралелі). Головні завдання школи — мотивація дітей до дослідження природи, формування цілісного сприйняття природи шляхом інтеграції природничих дисциплін, самопізнання дітей та визначення профілю навчання у майбутньому, пошук майбутніх учасників олімпіад та конкурсів науково-дослідницьких робіт з природничих дисциплін.

До занять запрошуються усі бажаючі — немає обмежень за

Інтеграція природничих наук у змісті освіти основної та старшої школи

рівнем навчальних досягнень. Це розширює можливості для дітей але ускладнює роботу вчителів, оскільки необхідно добирати форми роботи, цікаві і посильні усім учасникам. Зазвичай до літньої школи долучається 25–40 % учнів з паралелі.

Заняття проводиться кількома учителями одночасно. Природне явище чи об'єкт розглядаються з позицій двох або й трьох природничих дисциплін. Приклади тем занять для шестикласників: «Вода», «Світло», «Дифузія», «Теплові явища у природі». При вивченні теми «Вода» моделюється молекула води, водневі зв'язки між молекулами, обговорюються хімічні та фізичні властивості води. Діти проводять досліди на виявлення капілярних явищ, поверхневого натягу. Паралельно аналізуються прояви цих явищ в організмі рослин. Закладаються досліди на виявлення висхідного транспорту речовин провідними тканинами рослин. Досліджуються властивості води як розчинника з позицій фізики та хімії. Експериментально визначаються гідрофільні та гідрофобні властивості пігментів рослин, які попередньо добуваються дітьми із рослинних об'єктів.

До занять долучаються старшокласники та випускники гімназії, що навчаються у різних університетах України та світу. Це сприяє формуванню мотивації учасників школи до навчання і самовдосконалення.

Головні проблеми у роботі школи пов'язані з ресурсною базою для реалізації експериментального блоку, з нестачею методичних розробок інтегрованих занять загалом та експериментальних завдань, які можна проводити у школі, та з навантаженням учителів, які витрачають чимало часу та зусиль на підготовку і проведення занять.

Література

1. *Лихота С. О.* Методичні рекомендації щодо організації роботи Всеукраїнських літніх профільних шкіл Малої академії наук України / [С. О. Лихота, З. І. Черній ; за заг. ред. О. В. Лісового]. – К. : ТОВ «Праймдрук», 2012. – 25 с.
2. *Сологуб А. І.* Навчання обдарованих дітей у літній період / Сологуб А.І. // Зб. Матер. семінару-практикуму керівників та методистів Всеукраїнських літніх профільних шкіл «Теорія і практика освіти обдарованих учнів у літній період» (5–8 червня 2012 р.) / [Упор. С.

О. Лихота, О. В. Лісовий]. – К. : ТОВ «Праймдрук», 2012. – С. 88 – 110.

3. Чернецький І.С. Освітнє середовище допрофільної підготовки — літня природнича школа / І.С. Чернецький // Збірник наукових праць Кам'янець-Подільського національного університету. Серія педагогічна. - № 14 (2018) - С. 37 – 40.

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧИХ ДИСЦИПЛІН У СТАРШІЙ ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ ЯК ЗАСІБ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОФЕСІЙНОГО САМОВИЗНАЧЕННЯ

Жирська Г.Я.¹, Назарко І.С.², Турчин О.В.³

¹Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

²Тернопільський національний технічний університет
ім. Івана Пулюя

³Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної
педагогічної освіти

E-mail: gyrska@chem-bio.com.ua

Одним із пріоритетних напрямів модернізації системи освіти в Україні є профільне (передпрофесійне) навчання у старшій школі, яке зумовлює орієнтацію учнів на майбутню професію відповідно до їх схильностей, здібностей та вимог суспільства. Таке навчання орієнтує у виборі профілю навчання та фаху, а в разі потреби дозволяє перекваліфікуватись у своїй професії відповідно до сучасних вимог. Профілізація необхідна для задоволення індивідуальних потреб школярів, які виявляють підвищений інтерес до окремих предметів, і для їхнього майбутнього професійного самовизначення.

Ми згодні з В. Оніпко, що «об'єктивними передумовами запровадження профільного навчання в Україні є глобалізація суспільно-політичного та економічного життя; бажання молоді отримати освіту, яка б відповідала міжнародним стандартам, що існують у розвинених країнах» [2, с. 74]. Орієнтація на потреби учня в освітньому процесі зумовлює перехід від знанневої